

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 279

van **STEFAAN SINTOBIN**

datum: 1 juni 2018

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Restauratie orgel Sint-Salvatorkathedraal Brugge - Advies Agentschap Onroerend Erfgoed

Eind 2010 werd gestart met de binnenrestauratie van de Sint-Salvatorkathedraal in Brugge. Ondertussen is de kathedraal al enige tijd uit de stellingen en opnieuw toonklaar. De laatste restauraties aan het interieur werden in de loop van vorig jaar afgerond. De totale kostprijs van de restauratie bedraagt zo'n 30,3 miljoen euro inclusief btw. De Vlaamse overheid kent een subsidie toe van 60%.

Een van de aspecten rond de restauratie van het interieur is het dossier van het orgel. Het huidige 20ste-eeuwse Klais-orgel staat momenteel op het monumentale doksaal achteraan in de kathedraal opgesteld. Het gaat om een Van Eynde-orgel uit 1717 dat later door Klais uitgebreid werd. Het Van Eynde-orgel is ingebouwd in het Klais-orgel en kan nog afzonderlijk gerestaureerd worden. Het doksaal en het Van Eynde-orgel stonden oorspronkelijk voor het hoogkoor opgesteld. In 1935 werd beslist om het doksaal naar achteraan te verplaatsen en het orgel te verbouwen. Het Van Eynde-orgel werd destijds met een rugpositief gebouwd zodat het in twee richtingen kan klinken: naar de gelovigen en naar de priesters in het koor.

In 2010 besliste de deputatie van de Provincie West-Vlaanderen echter om het gecombineerde orgel op het doksaal te scheiden: het Klais-orgel op het huidige doksaal blijft behouden, het Van Eynde-orgel wordt gemonteerd op een nieuw doksaal ter hoogte van de kooromgang in het zuidelijk transept. Het is dus de bedoeling om het Van Eynde-orgel afzonderlijk te restaureren en het dus - zoals aangehaald - op een nieuw doksaal voor de rechtse kooromgang te plaatsen. Het gerestaureerde Van Eynde-orgel op het nieuwe doksaal zal trouwens ook naar twee richtingen kunnen klinken, nu echter naar het schip van de kathedraal en naar een kooromgang.

Volgens sommigen zal deze nieuwe plaats niet het beoogde kwalitatieve akoestische effect hebben. Het kwalitatieve klankenpalet van orgelmaker Van Eynde zou aldus niet meer worden bereikt. Ook de restauratie van het Klais-orgel zou esthetisch niet te verantwoorden zijn. Volgens de plannen zou de nieuwe orgelkast immers totaal niet aangepast zijn aan het monumentaal doksaal en het historisch kader van de kathedraal. Het pas gerestaureerde interieur van de beschermde kathedraal zou op die manier worden geschonden. Met de verplaatsing van het Van Eynde-orgel zal een belangrijke toeristische blikvanger verloren gaan. Dezelfde critici suggereren dat er geen vergelijkende studie van alternatieven voorhanden is en dat een oplossing waarbij de

huidige orgelkas achteraan de kathedraal behouden zou blijven nooit grondig werd onderzocht.

De bouw van het nieuw doksaal voor het Van Eynde-orgel moest worden uitgevoerd in 2017 en is dus al gerealiseerd. Dit zou gebeurd zijn zonder bouwvergunning en bijbehorend openbaar onderzoek. De kostprijs bedraagt 200.403,45 euro incl. btw.

Volgens sommigen wilde het Agentschap Onroerend Erfgoed geen grondige restauratie en renovatie van het huidig samengesteld orgel. Het advies van het Agentschap was zeer duidelijk: er kon alleen in subsidies worden voorzien als de orgels werden gesplitst.

De restauratie van het Van Eynde-orgel werd vorig jaar geraamd op 968.791,34 euro, de restauratie van het Klais-orgel werd vorig jaar geraamd op 1.327.696,70 euro, samen 2.296.488,04 euro. Er is voor beide restauratieprojecten samen een Vlaamse subsidie van 1,5 miljoen euro. Momenteel loopt door het provinciebestuur de aanbesteding. De werken zijn voorzien voor volgend jaar en lopen tot en met 2021.

Naar ruwe schatting zou dit restauratieproject bijna 1 miljoen euro meer kosten dan het orgel in de Antwerpse Onze-Lieve-Vrouwekathedraal.

Wat is de inhoudelijke motivatie van het Agentschap Onroerend Erfgoed om het 'samengestelde' orgel in de Sint-Salvatorskathedraal bij de restauratie uit elkaar te halen en dit als voorwaarde voor subsidiëring te hanteren ?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 279 van 1 juni 2018

van **STEFAAN SINTOBIN**

De conceptvorming voor dit project kwam vanaf 2008 in een participatief traject tot stand. Een overlegplatform werd hiervoor samengesteld en vertegenwoordigde de verschillende betrokken partijen: het provinciebestuur West-Vlaanderen, de kerkfabriek Sint-Salvator, het bisdom Brugge, de ontwerpers-architecten en de administratie Onroerend Erfgoed. Het is duidelijk dat de tijd genomen werd om voor de diverse facetten in dit belangrijk project beslissingen te nemen. Dit overlegproces kende een consensus tussen alle betrokken partijen, wat een voorwaarde was voor het opdrachtgevend bestuur, de provincie West-Vlaanderen, om een premie te krijgen voor het orgelrestauratiedossier.

Vanuit de betrachting alle aanwezige historische onderdelen van het orgel maximaal te behouden en te herwaarderen kwam dit overlegplatform tot de conclusie dat het oorspronkelijke Van Eynde-gegeven uit 1719 in de nieuwe toestand best afzonderlijk zou worden opgesteld. Vanuit het historische gegeven dat het Van Eynde-orgel zich in oorsprong bevond op de scheidslijn tussen koor en schip en essentieel ontworpen was om in twee richtingen te klinken, wordt dit orgel opnieuw vooraan in de kerk opgesteld met uitklinkmogelijkheden naar zowel de oost- als de westzijde van de kerk. Zo zullen instrument en orgelkast uit 1719 respectvol gerestaureerd worden. Het in latere tijd ingekort Van Eynde-pijpwerk zal men verlengen tot de oorspronkelijke afmetingen zodat de oorspronkelijke toonhoogte uit 1719 opnieuw wordt bereikt.

Op het bestaande doksaal aan de westzijde van het kerkship worden alle waardevolle onderdelen gemaakt in 1936 door orgelbouwer Klais gebundeld opgesteld. Met de vormgeving van de nieuwe kastdelen beoogt men een optimale aansluiting op de meubeldelen uit 1936, en inspireert men zich op de typische orgelmeubels van Klais uit deze periode.

Het Van Eynde-orgel zal geschikt zijn voor de vertolking van barokmuziek uit de Nederlanden, Frankrijk en Zuid-Europa, terwijl het Klais-orgel ruime mogelijkheden zal bieden voor de vertolking van orgelmuziek van na het jaar 1800.

Op 26 maart 2015 kende ik een premie van 1.608.189,89 euro toe voor de restauratie van het orgel in de Sint-Salvorkathedraal.

U refereert aan de restauratie van het Schyven-orgel in de kathedraal van Antwerpen, een project dat eveneens door de administratie van nabij werd gevolgd. De toestand vóór de restauratie van het Antwerpse kathedraalorgel verschilt evenwel fundamenteel van de toestand van het orgel in de Brugse kathedraal. Het Schyven-orgel bleef uitzonderlijk gaaf bewaard en was wegens slijtage aan restauratie toe. Het orgel in de Brugse kathedraal kende een geschiedenis van opeenvolgende transformaties en kent dus een intensievere restauratie.

De administratie kreeg geen aanwijzingen dat de raming van de kosten van de orgelrestauratie in Brugge niet realistisch zou zijn.